เวลาทำการ

เปิด ตั้งแต่เวลา ๐๗.๓๐–๑๘.๐๐ น.
ไม่เว้นวันหยุดราชการ

อัตราค่าธรรมเนียมเข้าชม

ชาวไทย	บัตรราคา ๑๐ บาท
ชาวต่างประเทศ	บัตรราคา ๔๐ บาท

ผู้ได้รับการยกเว้นไม่เสียค่าธรรมเนียมเข้าชม

นักเรียน นักศึกษาในเครื่องแบบ ภิกษุ สามเณร นักบวชต่าง ๆ

การเดินทางสู่พิมาย

๑. รถโดยสารประจำทางจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ สายกรุงเทพฯ–นครราชสีมา(รถธรรมดาและปรับอากาศ) บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง และต่อรถโดยสาร นครราชสีมา–พิมาย–ชุมพวง ซึ่งมีรถโดยสารถึงเวลา ๒๒.๐๐ น.

๒. รถไฟจากสถานีหัวลำโพง โดยสารรถไฟกรุงเทพฯ–อุบลราชธานี หรือกรุงเทพฯ–สุรินทร์ ลงสถานีรถไฟนครราชสีมา และต่อรถโดยสารประจำทางสายนครราชสีมา–พิมาย–ชุมพวง

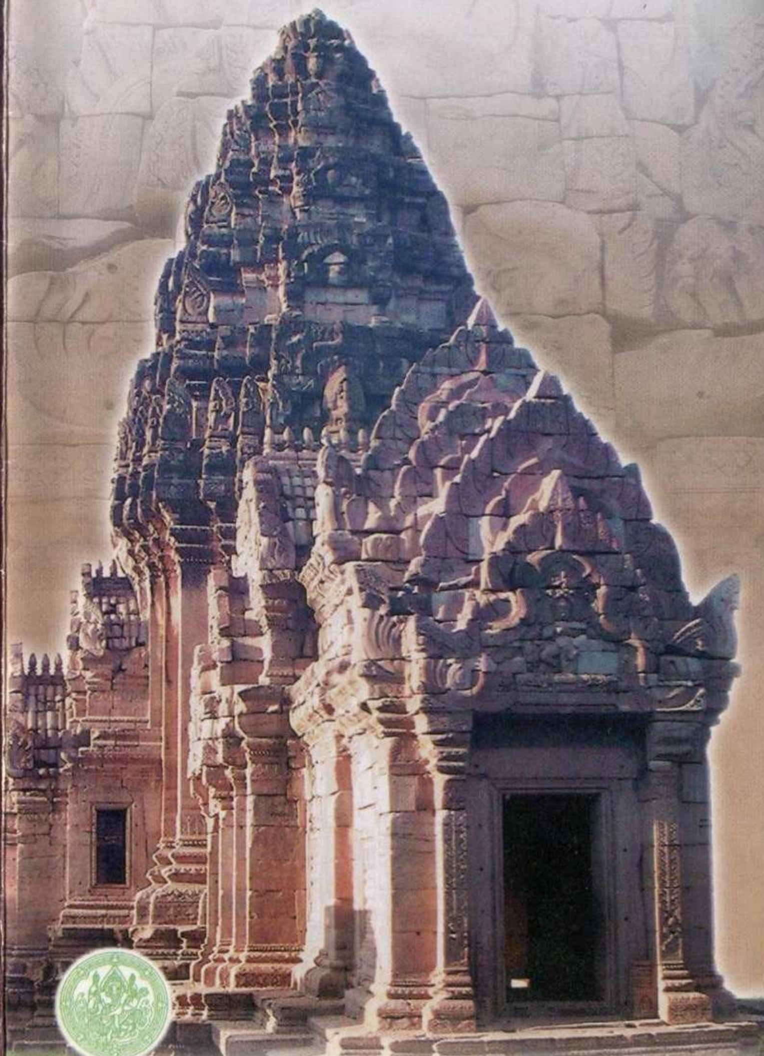
๓. เครื่องบิน จากสนามบินดอนเมืองไปลงสนามบินเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ต่อรถโดยสารของสนามบินเข้าตัวเมืองและต่อรถโดยสารประจำทางสายนครราชสีมา–พิมาย–ชุมพวง

๔. รถยนต์จากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงหมายเลข ๑ พหลโยธิน และทางหลวงหมายเลข ๒ มิตรภาพ ระยะทาง ๒๕๕ กิโลเมตร ถึงนครราชสีมา เดินทางถึงแยกตลาดแค เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๒๐๖ ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร รวมระยะทางถึงอำเภอพิมาย ๓๑๕ กิโลเมตร

พิมพ์ที่ บริษัท โจเซฟ พลาสติก การ์ด(โคราช) แอนด์ปริ้นท์ จำกัด
โทร. ๐๔๔๒๖-๘๔๔-๒, ๐-๔๔๒๖-๗๐๓๕ แฟกซ์ ๐-๔๔๒๖-๗๐๓๕

อุทยานประวัติศาสตร์ พิมาย

กรมศิลปากร

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ต.ในเมือง อ.พิมาย จ.นครราชสีมา ๓๐๑๑๐ โทรศัพท์/โทรสาร ๐๔๔-๔๗๑๕๖๘

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ตั้งอยู่ที่ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมาไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะทางประมาณ ๖๐ กิโลเมตร เป็นสถานที่ตั้งของปราสาทหินพิมาย ซึ่งเป็นศาสนสถานในพุทธศาสนานิกายมหายาน ที่มีความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง ในประเทศไทย มีอายุราว ๑,๐๐๐ ปีมาแล้ว

ประวัติ

ปราสาทหินพิมาย เป็นศาสนสถานที่มีขนาดใหญ่และสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งที่พบในประเทศไทย สร้างขึ้นเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ และมีการก่อสร้างเพิ่มเติมในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เป็นศาสนสถานที่ตั้งอยู่กลางเมืองพิมาย มีแผนผังเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง ๕๖๕ เมตร ยาว ๑,๐๓๐ เมตร ประกอบด้วยคูน้ำล้อมรอบ มีแม่น้ำมูลไหลผ่านทางทิศเหนือ และทิศตะวันออก ทางทิศใต้มีลำน้ำเค็ม ทิศตะวันตกมีลำจักราช (จัก-กะ-หลาด) ไหลขึ้นไปบรรจบกับลำน้ำมูล คำว่า “พิมาย” น่าจะเป็นคำเดียวกับคำว่า “วิมายะ” ที่ปรากฏอยู่ในจารึกภาษาเขมรที่กรอบประตูห้องกลางด้านทิศตะวันออกของประตูระเบียงคดด้านทิศใต้ ระบุชื่อ “กมรเตงชคดวิมาย” และกล่าวถึงการสร้างรูปเคารพสำคัญชื่อ“กมรเตงชคตเสนาบดีไตรโลกยวิชัย” ใน พ.ศ. ๑๖๕๑ ดังนั้นชื่อเมืองพิมาย จึงเชื่อได้ว่าเป็นเมือง

ที่มีมาตั้งแต่เดิมในสมัยอาณาจักรเขมรโบราณ ที่มีการพัฒนาของชุมชนและสังคมมาตามลำดับ

จากลักษณะภูมิประเทศ และความอุดมสมบูรณ์ของเมืองพิมาย จึงทำให้มีการอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน กรมศิลปากรได้ดำเนินการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมแห่งนี้โดยดำเนินการประกาศขึ้นทะเบียนโบราณสถานปราสาทหินพิมาย ในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๓ ตอนที่ ๓๔ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๙ และได้ดำเนินการบูรณะครั้งใหญ่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๑๒ โดยกรมศิลปากรร่วมกับรัฐบาลฝรั่งเศสทำการบูรณะปราสาทประธานด้วยเทคนิคอนัสติโลซีส (ANASTYLOSIS) คือ การนำชิ้นส่วนต่าง ๆ ของตัวปราสาทประกอบเข้าด้วยกันตามหลักวิชาการ และนำกลับเข้าสู่ตำแหน่งเดิม รวมทั้งได้บูรณะโบราณสถานในเมืองพิมายอย่างต่อเนื่อง กรมศิลปากรได้จัดตั้งโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ขึ้นและเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด

กำแพงเมือง/ประตูเมือง

กำแพงเมืองทำเป็นเนินดินมีประตูก่อเป็นซุ้มด้วยศิลาแลง ด้านละ ๑ ประตู ปัจจุบันเหลืออยู่เพียง ๓ ด้าน คือ ด้านทิศใต้มีชื่อว่า "ประตูชัย" ด้านทิศตะวันตกมีชื่อว่า "ประตูหิน" และด้านทิศเหนือเรียกว่า "ประตูผี" แนวกำแพงเมืองด้านทิศใต้ พบร่องรอยแนวถนนโบราณ เดิมคงเป็นเส้นทางสำคัญซึ่งอาณาจักรเขมรใช้เป็นเส้นทางคมนาคม เพื่อประโยชน์ทางการค้าและเผยแพร่วัฒนธรรมสู่ดินแดนแถบนี้

ท่านางสระผม

เป็นโบราณสถานที่อยู่นอกกำแพงเมืองด้านทิศใต้ ลักษณะอาคารมีแผนผังเป็นรูปกากบาทสร้างด้วยศิลาแลง มีบันไดทางขึ้น ๓ ด้าน พบร่องรอยหลุมเสาที่มุมทุกด้าน นอกจากนี้ยังพบเศษกระเบื้องดินเผาเป็นจำนวนมากสันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นศาลาท่าน้ำเข้าสู่เมืองพิมาย

โบราณสถานหลังนี้ ตั้งอยู่บริเวณขอบบารายทางทิศใต้ของเมืองพิมาย ซึ่งเป็นบารายขนาดใหญ่มีขนาดกว้างประมาณ ๗๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๑,๗๐๐ เมตร บริเวณกลางบารายมีโบราณสถานชื่อว่าวัดโคก สภาพปัจจุบันของบารายตื้นเขินและมีการสร้างถนนทับลงบนบาราย

กุฎิฤาษี

เป็นโบราณสถานนอกเขตกำแพงเมืองด้านทิศใต้ มีลักษณะเป็นอาคารขนาดเล็กก่อด้วยศิลาแลงฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสิ่งก่อสร้างที่เรียกว่าอโรคยาศาล (สถานพยาบาล) ตามที่กล่าวถึงในจารึกปราสาทพระขรรค์ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๘

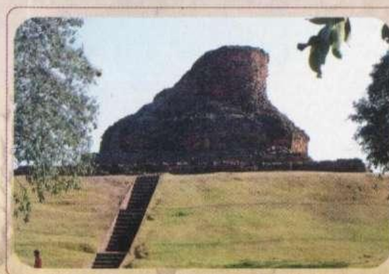
สระน้ำโบราณ

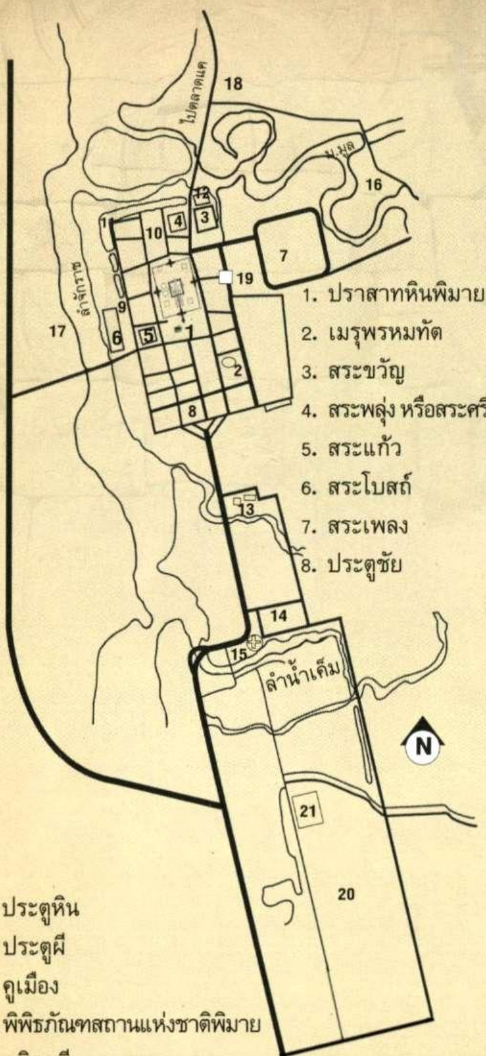

ภายในกำแพงเมือง มีสระน้ำโบราณที่ขุดขึ้นเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค มีชื่อเรียกในปัจจุบันว่า สระแก้ว สระพลุ่ง สระขวัญ ภายนอกเขตกำแพงเมืองยังพบสระน้ำขนาดใหญ่ ๒ สระ คือ สระเพลงอยู่ทางทิศตะวันออก และสระโบสถ์อยู่ทางทิศตะวันตก

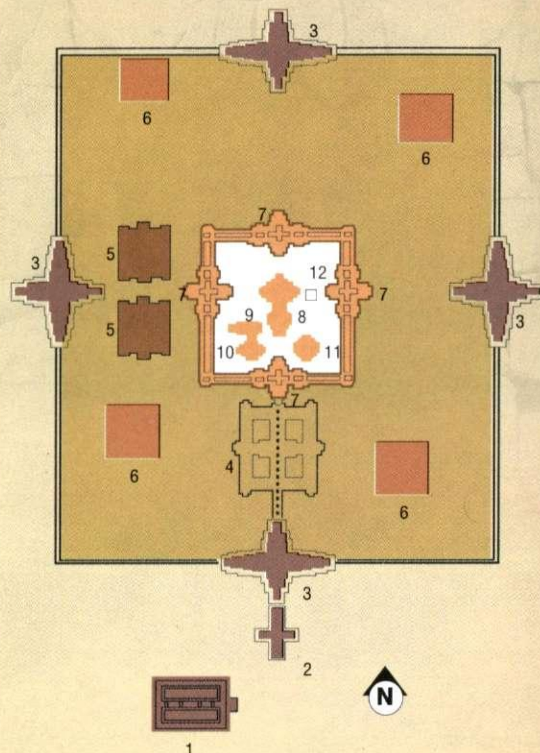
เมรุพรหมทัต

ตั้งอยู่ภายในกำแพงเมืองด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเจดีย์ขนาดใหญ่ก่อด้วยอิฐตั้งอยู่บนเนินดินสูง เหตุที่เรียกว่าเมรุพรหมทัต คงจะเกี่ยวเนื่องกับนิทานพื้นบ้านเรื่อง นางอรพิมท้าวปาจิต ซึ่งกล่าวว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่ถวายพระเพลิงของท้าวพรหมทัต ปัจจุบันยังไม่ทราบแน่ชัดว่าสร้างขึ้นเมื่อใด แต่สันนิษฐานว่าคงสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลาย

1. ปราสาทหินพิมาย
2. เมรุพรหมทัต
3. สระขวัญ
4. สระพลุ่ง หรือสระศรี
5. สระแก้ว
6. สระโบสถ์
7. สระเพลง
8. ประตูชัย
9. ประตูหิน
10. ประตูผี
11. คูเมือง
12. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย
13. กุฏิฤาษี
14. สระช่องแมว
15. ท่านางสระผม
16. ไทรงาม
17. ที่ว่าการอำเภอพิมายและสถานีตำรวจ
18. โรงพยาบาล
19. ประตูทิศตะวันออก
20. บารายใหญ่
21. วัดโคก

1. พลับพลา
2. สะพานนาคราช
3. ซุ้มประตู และกำแพงแก้ว
4. ชาลาทางเดิน
5. บรรณาลัย
6. สระน้ำ
7. ซุ้มประตู และระเบียงคด
8. ปราสาทประธาน
9. หอพราหมณ์
10. ปรางค์หินแดง
11. ปรางค์พรหมทัต
12. ฐานอาคาร

โ บ ร า ณ ส ถ า น
ในอุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

พลับพลา (หมายเลข ๑)

ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้ากำแพงชั้นนอก ด้านซ้ายมือของทางเดินเข้าสู่ตัวปราสาท เป็นอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เดิมเรียกกันว่า คลังเงิน จากตำแหน่งที่ตั้งสันนิษฐานว่าคงเป็นที่พักเตรียมพระองค์ สำหรับกษัตริย์ หรือเจ้านายชั้นสูงที่เสด็จมาประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งเป็นสถานที่พักจัดขบวนสิ่งของถวายต่าง ๆ จากการขุดแต่งบริเวณนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้พบโบราณวัตถุจำนวนมาก มีทั้งรูปเคารพ เครื่องประดับ และเหรียญสำริด เป็นเหตุให้เรียกกันว่าคลังเงิน

สะพานนาคราช (หมายเลข ๒)

บริเวณด้านหน้าทางเข้าโคปุระด้านทิศใต้ สร้างด้วยหินทรายมีผังเป็นรูปกากบาท กว้าง ๔ เมตร ยาว ๓๑.๗๐ เมตร ยกพื้นสูง ราวสะพานทำเป็นตัวนาค ที่ปลายราวสะพานทำเป็นรูปนาคราชชูคอแผ่พังพานเป็นรูปนาค ๗ เศียร สะพานนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการเดินทางเข้าสู่ศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ตามคติความเชื่อเรื่องจักรวาล เชื่อว่าเป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างโลกมนุษย์กับโลกสวรรค์ คตินี้ถือสืบกันต่อมาในศาสนาฮินดูและพุทธศาสนานิกายมหายาน

ซุ้มประตูและกำแพงแก้ว
(หมายเลข ๓)

ซุ้มประตูหรือโคปุระ ตั้งอยู่กึ่งกลางของแนวกำแพงแก้ว อยู่ในแนวตรงกันทั้งหมด ๔ ด้านคือ ทิศเหนือและทิศใต้อยู่ตรงกึ่งกลางของกำแพง ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกค่อนไปทางเหนือเล็กน้อย ผังโดยรอบของซุ้มประตู มีลักษณะเป็นรูปกากบาทจากกำแพงแก้วเข้ามาด้านในเชื่อกันว่าเป็นดินแดนเข้าสู่โลกสวรรค์อันเป็นที่อยู่ของเทพเจ้า

ชาลาทางเดิน (หมายเลข ๔)

ก่อสร้างด้วยหินทราย เชื่อมต่อระหว่างซุ้มประตูด้านทิศใต้ของกำแพงชั้นนอก กับซุ้มประตูด้านทิศใต้ของระเบียงคดที่ล้อมรอบปราสาทประธาน โดยทำทางเดินยกพื้นสูงประมาณ ๑ เมตร แบ่งเป็น ๓ ช่องทางเดินผังทำเป็นรูปกากบาท จากการบูรณะพบเศษกระเบื้องมุงหลังคา และบราลีดินเผาจำนวนมาก สันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นระเบียงโปร่ง หลังคามุงกระเบื้อง รองรับด้วยเสาไม้

บรรณาลัย (หมายเลข ๕)

ตั้งอยู่บริเวณลานชั้นนอก ระหว่างซุ้มประตูกำแพงแก้ว และซุ้มประตูระเบียงคด ด้านทิศตะวันตก เป็นอาคาร ๒ หลังขนาดเดียวกัน ผังอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยกพื้นสูง ก่อด้วยหินทรายกั้นเป็นห้องยาวตลอดแนว พบร่องรอยหลุมเสารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเดิมคงเป็นหลังคา เครื่องไม้มุงกระเบื้อง เชื่อกันว่าบรรณาลัยคือสถานที่เก็บรักษาคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา

สระน้ำ (หมายเลข ๖)

ตั้งอยู่ที่มุมทั้ง ๔ ทิศ ของลานกำแพงปราสาทชั้นนอก มีสระน้ำอยู่มุมละ ๑ สระ ภายในสระกรุด้วยแท่งหิน ได้พบว่ามีการนำวัสดุจากชิ้นส่วนสถาปัตยกรรม เช่น เสา กำแพง กรอบประตู นำมาวางเรียงกันอย่างไม่เป็นระเบียบ เดิมบริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งของวัดต่าง ๆ เช่น วัดสระเพลง วัดพระปรางค์ใหญ่ วัดโบสถ์ และวัดพระปรางค์น้อย สระเหล่านี้คงขุดขึ้นเพื่อประโยชน์ของวัดในการใช้อุปโภคบริโภค การสร้างวัดและขุดสระทั้งนี้คงสร้างขึ้นในราวสมัยอยุธยาตอนปลาย

ซุ้มประตูและระเบียงคด (หมายเลข ๗)

เป็นอาคารก่อด้วยหินทรายยกพื้นสูง อยู่ล้อมรอบปราสาทประธาน

ระเบียงคดมีลักษณะคล้ายกำแพงแก้ว คือมีซุ้มประตูอยู่กึ่งกลางของกำแพงทั้ง ๔ ด้าน โดยมีตำแหน่งที่ตั้งตรงกับแนวของประตูเมือง และประตูทางเข้าปราสาทประธาน ปรากฏหลักฐานสำคัญที่ซุ้มประตูด้านทิศใต้ บริเวณกรอบประตูพบจารึกภาษาเขมร อักษรขอมโบราณ ระบุศักราชตรงกับ พ.ศ. ๑๖๕๑ - ๑๖๕๕ กล่าวถึงการสร้างรูปเคารพ การสร้างเมือง ตลอดจนปรากฏพระนามของขุนนางชั้นสูง และพระนามพระมหากษัตริย์ คือ พระเจ้าธรณินทรวรมันที่ ๑

ปราสาทประธาน (หมายเลข ๘)

เป็นส่วนสำคัญที่สุดของปราสาทหินพิมาย เป็นที่ตั้งของปราสาทประธาน ซึ่งเป็นปราสาทองค์ใหญ่ สร้างขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๗ ก่อสร้างด้วยศิลาทรายสีขาวหันหน้าไปทางทิศใต้ ซึ่งแตกต่างจากศาสนสถานแบบขอมในที่อื่น ๆ ซึ่งมักจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ปราสาทประธานประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ มณฑปและเรือนธาตุ มีการจำหลักลวดลายประดับตามส่วนต่าง ๆ เช่น หน้าบัน ทับหลังมักจำหลักเป็นภาพเล่าเรื่อง รามเกียรติ์ และเรื่องราวทางพุทธศาสนา ยกเว้นด้านทิศใต้ จำหลักเป็นภาพศิวนาฏราช ภายในเรือนธาตุเป็นส่วนสำคัญที่สุดเรียกว่า ห้องครรภคฤหะ เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพสำคัญ พื้นห้องตรงมุมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีร่องน้ำมนต์ต่อลอดผ่านพื้นห้องออกไปทางด้านนอก เรียกว่า ท่อโสมสูตร

หอพราหมณ์ (หมายเลข ๙)

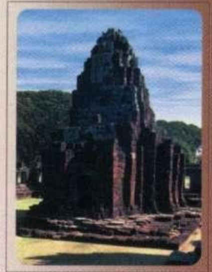
เป็นอาคารก่อด้วยหินทราย และศิลาแลง ตั้งอยู่บนฐานเดียวกันกับปรางค์หินแดง ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้ค้นพบศิวลึงค์ สลักด้วยหินทราย จำนวน ๗ ชิ้น ภายในหอพราหมณ์ เชื่อกันว่าอาคารหลังนี้คงเป็นสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาพราหมณ์ แต่จากรูปแบบและตำแหน่งที่ตั้งเดิมคงเป็นที่ตั้งของบรรณาลัยมากกว่า

ปรางค์หินแดง (หมายเลข ๑๐)

สร้างขึ้นราวปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๗ ตั้งอยู่ทางด้านขวาของปรางค์ประธานมีมุขยื่นออกไปทั้ง ๔ ทิศ เหนือกรอบประตูทางเข้าด้านทิศเหนือมีทับหลังหินทรายจำหลักภาพเล่าเรื่องมหาภารตะ ตอนกรรณะล่าหมูป่า ส่วนกรอบประตูด้านอื่นคงเหลือร่องรอยเฉพาะเสาประดับกรอบประตู ศิลปะแบบเขมร ประดับอยู่

ปรางค์พรหมทัต (หมายเลข ๑๑)

ลักษณะของปรางค์องค์นี้ สร้างด้วยศิลาแลง ตั้งอยู่ด้านหน้าของปราสาทประธานทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ประตูทำเป็นมุขยื่นออกไปทั้ง ๔ ทิศ ภายในองค์ปรางค์พบประติมากรรมสำคัญ ๒ ชิ้น คือ ประติมากรรมรูปบุคคลขนาดใหญ่นั่งขัดสมาธิสลักด้วยหินทราย สันนิษฐานว่าเป็นรูปของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ ชาวบ้านมักเรียกว่า ท้าวพรหมทัตส่วนอีกรูปหนึ่งเป็นรูปสตรีนั่งคุกเข่าสลักด้วยหินทราย ส่วนศีรษะและแขนหักหายไป เชื่อกันว่าเป็นรูปของพระนางชัยราชเทวีมเหสี ชาวบ้านเรียกตามนิยายพื้นบ้านว่า นางอรพิม ปัจจุบันประติมากรรมทั้ง ๒ นี้ จัดแสดงอยู่ไพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพิมาย

ฐานอาคาร (หมายเลข ๑๒)

ภายในลานชั้นในด้านทิศตะวันออกของปราสาทประธาน มีฐานอาคารก่อด้วยหินทรายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสย่อมุม ขนาด ๘.๑๕ เมตร ยกพื้นสูง ๐.๗๐ เมตร เว้นช่องว่างตรงกลางเป็นช่องสี่เหลี่ยม มีหลุมขนาดใหญ่อยู่ที่ขอบฐานด้านทิศเหนือและทิศใต้ ด้านที่หันเข้าสู่ปราสาทประธานทำเป็นมุขยื่นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า สันนิษฐานว่าฐานอาคารหลังนี้คงใช้ประโยชน์ในพิธีกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง